

De gevolgen van de inwerkingtreding van de Aanpassingswet Algemene verordening gegevensbescherming voor het verkiezingsproces

Augustus 2018

1. Inleiding

Deze nieuwsbrief van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) gaat in op de gevolgen van de inwerkingtreding van de Aanpassingswet Algemene verordening gegevensbescherming (Aanpassingswet AVG) voor het verkiezingsproces. De Aanpassingswet AVG en het Aanpassingsbesluit Algemene verordening gegevensbescherming zijn op 28 juli 2018 in werking getreden.¹

In deze nieuwsbrief komt de samenhang met de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) aan de orde. Vervolgens is er aandacht voor de wijzigingen in het verkiezingsproces en voor de gevolgen voor de openbare lichamen Bonaire, Saba en Sint Eustatius. Daarna volgen de verantwoordelijkheden van de gegevensverwerkende organen, het toezicht van de Autoriteit Persoonsgegevens en de terugwerkende kracht van de Aanpassingswet AVG en het Aanpassingsbesluit AVG. Ter afsluiting wordt verwezen naar nadere informatie.

2. Achtergrond

Sinds 25 mei 2018 zijn de AVG en de Uitvoeringswet AVG (UAVG) in Nederland van toepassing. De UAVG regelt de uitvoering van de AVG en trekt de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) in. De UAVG is niet van toepassing op de Kieswet².

Voor de Kieswet geldt een bijzondere situatie. De Aanpassingswet AVG voorziet namelijk in zelfstandige implementatie van de AVG in de Kieswet³, dat wil zeggen dat de Aanpassingswet AVG het regime van de Kieswet (vooral regels over terinzagelegging, openbaarmaking en vernietiging van bepaalde bescheiden), afstemt op de AVG.

Er is gekozen voor een zelfstandige implementatie van de AVG in de Kieswet vanwege het gedetailleerde en bijzondere karakter van het verkiezingsproces, dat vraagt om keuzes die specifiek op dit proces zijn afgestemd.

Daar waar de Aanpassingswet AVG de toepasselijkheid van de AVG in de Kieswet echter niet beperkt, blijft de AVG van toepassing. Dit nieuwsbericht gaat in op de gevolgen van de Aanpassingswet AVG en gaat slechts zijdelings in op de werking van de AVG in algemene zin.

3. Wijzigingen voor het verkiezingsproces

De invoering van de Aanpassingswet AVG brengt een beperkt aantal wijzigingen mee voor de uitvoeringspraktijk van het verkiezingsproces.

Bij de wijzigingen van de Aanpassingswet AVG voor de Kieswet gaat het om vier categorieën wijzigingen:

---

¹ Het wetsvoorstel Aanpassing AVG is ter consultatie voorgelegd aan de Kiesraad, de VNG, de NVVB en de gemeente Den Haag. Het voorstel voor het besluit Aanpassing AVG is ter consultatie voorgelegd aan de Kiesraad, de VNG en de gemeente Den Haag.

² De Kieswet gold eerder ook als zelfstandige implementatiewet van de Richtlijn 95/46 van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens.

³ De Aanpassingswet AVG voorziet ook in zelfstandige implementatie van de AVG in enkele andere wetten. Daarnaast regelt de Aanpassingswet AVG technische aanpassingen van diverse wetten.

1. Op onderdelen wordt gebruik gemaakt van de ruimte die de AVG biedt om, in geval van dwingende redenen, de rechten van betrokkenen die zijn opgenomen in de AVG te beperken.⁴ Daarbij is het uitgangspunt dat de rechten uit de AVG zoveel als mogelijk behoren te gelden. De beperkingen die van toepassing zijn, zijn noodzakelijk vanwege een belangrijke doelstelling van algemeen belang. In dit geval gaat het om een goed verloop van het verkiezingsproces. Het verkiezingsproces is immers een essentieel element van en voorwaarde voor onze democratische samenleving.
2. Regeling voor de vernietiging van bepaalde bescheiden. Hiermee wordt een nadere en gespecificeerde uitwerking gegeven aan het beginsel dat persoonsgegevens niet langer bewaard worden dan noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor de gegevens verwerkt worden.
3. Het toezicht op verwerking van persoonsgegevens op grond van de Kieswet wordt belegd bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Tot nu toe was de Kieswet uitgezonderd van dit toezicht.
4. Een regeling voor de samenloop van rechten die zowel in de Kieswet als in de AVG zijn opgenomen.

De onderstaande tabel bevat een overzicht met de wijzigingen en de gevolgen hiervan voor de uitvoeringspraktijk. Voor de precieze wijzigingen wordt verwezen naar de desbetreffende artikelen.

Een uitgebreide tabel met alle wijzigingen van de Aanpassingswet AVG voor de Kieswet is als bijlage opgenomen. Er zijn namelijk ook artikelen in de Aanpassingswet AVG die geen wijziging met zich meebrengen voor de uitvoeringspraktijk van het verkiezingsproces.

Onderdeel van art. 2.3 Aanpassingswet AVG	Aanpassing Kieswet	Inhoud aanpassing	Gevolgen voor de uitvoeringspraktijk
D E F G U	Artikel G 1 lid 9 Artikel G 2 lid 9 Artikel G 2a lid 8 Artikel G 3 lid 8 Artikel Q 6 lid 3	Deze wijziging regelen een nadere en gespecificeerde uitvoering van het in de AVG neergelegde beginsel dat persoonsgegevens niet langer bewaard worden dan noodzakelijk. Het gaat hier om de vernietiging van stukken die een politieke groepering overlegt voor het registreren van een aanduiding waarmee zij voor een verkiezing op de kandidatenlijst wenst te worden vermeld. Artikel G 1 lid 9: deze wijziging gaat over de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer Artikel G 2 lid 9: deze wijziging gaat over de verkiezing van de leden van de Provinciale Staten.	Het centraal stembureau voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer/de leden van de Provinciale Staten/ de leden van het Algemeen Bestuur/de leden van de gemeenteraad /leden van de Eerste Kamer vernietigt stukken die een politieke groepering aan het stembureau overlegt voor het registreren van een aanduiding waarmee zij voor de verkiezing op de kandidatenlijst wenst te worden vermeld. De vernietiging vindt

⁴ Het gaat hier vooral om het in bepaalde gevallen beperken van het recht van inzage, het recht op rectificatie en het recht op beperking van de verwerking van persoonsgegevens.

		<p>Artikel G 2a lid 8: deze wijziging gaat over de verkiezing van de leden van de Algemene Besturen van de waterschappen.</p> <p>Artikel G 3 lid 8: deze wijziging gaat over de verkiezing van de leden van de gemeenteraden.</p> <p>Artikel Q 6 lid 3: deze wijziging gaat over de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer</p>	<p>plaats zodra de schrapping van de aanduiding van de politieke groepering onherroepelijk is geworden, aangezien de stukken en de daarin opgenomen persoonsgegevens daarna niet meer verwerkt hoeven te worden.</p> <p>De verklaring waarin een gemachtigde en plaatsvervangend gemachtigde worden aangewezen wordt tevens vernietigd wanneer zij wordt vervangen door een nieuwe verklaring.</p>
I	Artikel I 19	Deze wijziging breidt het aantal stukken uit dat moet worden vernietigd, omdat hierin persoonsgegevens zijn opgenomen.	<p>Het centraal stembureau vernietigt de ingeleverde kandidatenlijsten en de daarbij horende stukken, met uitzondering van de overgelegde verklaringen van instemming, na de vaststelling van de uitslag.</p> <p>Het centraal stembureau maakt van de vernietiging proces-verbaal op.</p>
L	Artikel J 7a leden 4 en 5	<p>Deze wijziging gaat over de vernietiging van het register van ongeldige stempassen.</p> <p>Daarnaast zijn de artikelen 16 en 18 van de AVG zijn niet van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de registratie van ongeldige stempassen.</p>	De burgemeester bewaart het register van ongeldige stempassen 3 maanden nadat over de toelating van de gekozenen is beslist. Daarna vernietigt hij deze onmiddellijk en maakt proces-verbaal van de vernietiging op.
Q	Artikel N 2 lid 1	De stembureaus moeten na afloop van de stemming ook het uittreksel van de ongeldige stempassen in een afzonderlijk pak stoppen (artikel N2 Kieswet).	De stembureaus doen na afloop van de stemming, het uittreksel van ongeldige stempassen in een pak, verzegelen dit en brengen het over naar de burgemeester (artikel N11,

			eerste lid, Kieswet). De burgemeester vernietigt de pakken 3 maanden nadat over de toelating van de gekozenen is beslist (artikel N12, derde lid, Kieswet).
W	Artikel S 15	Deze wijziging gaat over de vernietiging van de ingeleverde kandidatenlijsten voor de Eerste Kamerverkiezingen.	Op grond van artikel S 15 van de Kieswet vernietigt het centraal stembureau voor de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer reeds de ingeleverde kandidatenlijsten en de verklaringen van ondersteuning nadat over de toelating van de gekozenen is beslist. Voortaan worden ook de overgelegde machtigingen om een (samengevoegde) aanduiding boven de kandidatenlijst te plaatsen en de kopieën van identiteitsbewijzen vernietigd.
AA	Artikel Y 17a	Met de wijziging van artikel I 19 door de Aanpassingswet AVG is een regeling getroffen voor de vernietiging van de bij de kandidatenlijst behorende bescheiden. Bij de kandidaatstelling voor Europese Parlementsverkiezingen moet iedere kandidaat een schriftelijke verklaring overleggen, waarin hij verklaart dat hij zich niet ook in een andere lidstaat kandidaat stelt. Artikel Y 17a regelt dat ook deze stukken vernietigd worden door het centraal stembureau.	Het centraal stembureau (Kiesraad) vernietigt de schriftelijke verklaring waarin de kandidaat voor de verkiezing van het Europees Parlement verklaart dat hij zich niet ook in een andere lidstaat kandidaat stelt.
AD	Artikel Z 11a	De Autoriteit Persoonsgegevens houdt toezicht op de verwerking van persoonsgegevens bij of krachtens de Kieswet. Om een samenloop van het toezicht door	De Autoriteit Persoonsgegevens houdt toezicht op de verwerking van persoonsgegevens bij

		de Autoriteit Persoonsgegevens en het interbestuurlijk toezicht op het college van B&W en op de burgemeester te voorkomen, blijven de bevoegdheden van de provincie en de Kroon tot resp. indeplaatsstelling en schorsing en vernietiging buiten toepassing bij verwerking van persoonsgegevens in het kader van de Kieswet.	of krachtens de Kieswet. De bevoegdheden van de provincie en de Kroon tot resp. indeplaatsstelling en schorsing en vernietiging blijven buiten toepassing bij verwerking van persoonsgegevens in het kader van de Kieswet.
--	--	--	---

4. Toepassing AVG: niet op Bonaire, Saba, Sint Eustatius

De AVG zorgt ervoor dat in de hele EU dezelfde privacywetgeving geldt. De AVG geldt voor het Europese deel van Nederland en is niet van toepassing op de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De Kieswet is dat wel. De Aanpassingswet AVG houdt er rekening mee dat bepalingen die in de Kieswet vervallen als gevolg van een samenloop met de AVG, van toepassing blijven op de openbare lichamen.

In Caribisch Nederland is sinds 10-10-2010 de Wet bescherming persoonsgegevens BES (Wbp BES) van toepassing; de Commissie toezicht bescherming persoonsgegevens BES houdt toezicht op de naleving daarvan.

5. Verantwoordelijkheden

Zoals eerder aangegeven, blijft de AVG van toepassing daar waar de Aanpassingswet AVG de toepasselijkheid van de AVG in de Kieswet niet beperkt. Dat betekent o.a. dat de organen die verantwoordelijk zijn voor de gegevensverwerking de kiezers zullen moeten informeren over de verwerking van hun persoonsgegevens in het kader van de Kieswet. Het is aan die organen om te bepalen hoe zij in die informatie zullen voorzien. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor het bepalen welke informatie over de verwerking van persoonsgegevens in het in de modellen opgenomen veld wordt opgenomen. Het gaat daarbij onder andere om informatie over het doel waarvoor de gegevens worden verwerkt en de bewaartermijn van de gegevens.

Als gevolg van de Aanpassingswet AVG zijn in de Kieswet verplichtingen opgenomen voor de verwerkingsverantwoordelijken om bepaalde bescheiden te vernietigen. De verwerkingsverantwoordelijke is steeds zelf verantwoordelijk voor een juiste toepassing van de betreffende wet- en regelgeving.

De verwerkingsverantwoordelijken in het kader van de Kieswet zijn hoofdzakelijk centraal stembureaus, hoofdstembureaus, burgemeesters en colleges van burgemeester en wethouders (per verkiezing verschilt welk orgaan optreedt als centraal stembureau). In geval van Tweede Kamerverkiezingen, Eerste Kamerverkiezingen en Europees Parlementsverkiezingen is dit de Kiesraad.

De verantwoordelijke organen met betrekking tot de (wijziging van) de registratie van kiezers buiten Nederland zijn burgemeester en wethouders van 's-Gravenhage, het hoofd van de consulaire post waaronder de woonplaats van aanvrager ressorteert en de vertegenwoordiger van Nederland in Aruba, Curaçao of Sint Maarten.

6. Toezicht Autoriteit Persoonsgegevens

Uit de AVG volgt dat elke lidstaat van de Europese Unie een privacyautoriteit heeft die onafhankelijk toezicht houdt op het gebruik van persoonsgegevens. De Autoriteit Persoonsgegevens is verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de verordening, teneinde de grondrechten en fundamentele vrijheden van personen te beschermen en het vrije verkeer van persoonsgegevens binnen de Unie te vergemakkelijken. Nieuw is dus dat de Autoriteit Persoonsgegevens toezicht houdt op de verwerking van persoonsgegevens bij of krachtens de Kieswet.

7. Terugwerkende kracht

De Aanpassingswet AVG en het Aanpassingsbesluit AVG hebben terugwerkende kracht tot en met 25 mei 2018 (het moment waarop de AVG van toepassing is). Vanaf dat moment moet dus worden voldaan aan deze wet- en regelgeving.

8. Meer informatie

Voor meer informatie verwijzen wij u door naar de volgende links:

- Algemene informatie: [privacy- en persoonsgegevens](#)
- De gewijzigde Kieswet: [Kieswet](#)
- de Aanpassingswet AVG: [Aanpassingswet AVG](#)
- het Aanpassingsbesluit Algemene verordening gegevensbescherming: [Aanpassingsbesluit AVG](#)
- de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVG): [UAVG](#)
- en voor de AVG: [AVG](#)

Deze nieuwsbrief is ook te vinden in de toolkit verkiezingen: [Toolkit verkiezingen](#)

Mocht u deze nieuwsbrief niet meer willen ontvangen of wilt u een collega aanmelden, stuur dan een e-mail aan postbus.verkiezingen@minbzk.nl.

Bijlage:

Tabel gevolgen Aanpassingswet Algemene Verordening Gegevensbescherming voor de uitvoering van de Kieswet

Tabel gevolgen Aanpassingswet Algemene Verordening Gegevensbescherming voor de uitvoering van de Kieswet

Onderstaande tabel geeft inzicht in de wijzigingen van de Kieswet als gevolg van de Aanpassingswet Algemene Verordening Gegevensbescherming (Aanpassingswet AVG) en de gevolgen hiervan voor de uitvoeringspraktijk.⁵ Voor de precieze wijzigingen wordt verwezen naar de desbetreffende artikelen. Tevens is de wijziging van het Kiesbesluit opgenomen als gevolg van het Aanpassingsbesluit Algemene Verordening Gegevensbescherming en de Uitvoeringswet Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Onderdeel van art. 2.3 Aanpassingswet AVG	Aanpassing Kieswet	Inhoud aanpassing	Gevolgen voor de uitvoeringspraktijk
A	Artikel D 6 lid 1	Vanwege gedeeltelijke overlap met artikel 16 van de AVG (recht op rectificatie) en rechtstreekse toepasselijkheid van de AVG, vervalt een deel van artikel D6, eerste lid, van de Kieswet. De AVG leidt ertoe dat een wijzigingsverzoek van een niet-ingezetene om onjuiste of onvolledige persoonsgegevens in zijn registratie te wijzigen voortaan is gebaseerd op artikel 16 van de AVG. De relevante bepalingen van de AVG zijn dan van toepassing.	Geen veranderingen.
B	Artikel D 7 lid 1	De beslistermijn op een verzoek tot wijziging van een onjuiste of onvolledige registratie (recht op rectificatie, artikel 16 AVG) van de kiesgerechtigdheid blijft 7 dagen (zoals geregeld in het Kiesbesluit).	Geen veranderingen.
C	Artikel D 10	Artikel 18 van de AVG (recht op beperking van de verwerking) is niet van toepassing op verwerking van persoonsgegevens op grond	Geen veranderingen.

⁵ De verwerkingsverantwoordelijken in het kader van de Kieswet zijn hoofdzakelijk centraal stembureaus, hoofdstembureaus, burgemeesters en colleges van burgemeester en wethouders (per verkiezing verschilt welk orgaan optreedt als centraal stembureau). In geval van Tweede Kamerverkiezingen, Eerste Kamerverkiezingen en Europees Parlementsverkiezingen is dit de Kiesraad.

De verantwoordelijke organen met betrekking tot de (wijziging van) de registratie van kiezers buiten Nederland zijn burgemeester en wethouders van 's-Gravenhage, het hoofd van de consulaire post waaronder de woonplaats van aanvrager ressorteert en de vertegenwoordiger van Nederland in Aruba, Curaçao of Sint Maarten.

		van artikel D1 van de Kieswet (registratie van de kiesgerechtigheid van de ingezetenen van de gemeente). Deze wijziging voorkomt dat een ingezetene door uitoefening van dit recht geen stempas zou ontvangen en het stemrecht niet zou kunnen uitoefenen.	
D	Artikel G 1 lid 9	<p>Deze wijziging regelt een nadere en gespecificeerde uitvoering van het in de AVG neergelegde beginsel dat persoonsgegevens niet langer bewaard worden dan noodzakelijk. Het gaat hier om de vernietiging van stukken die een politieke groepering overlegt voor het registreren van een aanduiding waarmee zij voor een verkiezing op de kandidatenlijst wenst te worden vermeld.</p> <p>Deze wijziging gaat over de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer.</p>	<p>Het centraal stembureau voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer vernietigt stukken die een politieke groepering aan het stembureau overlegt voor het registreren van een aanduiding waarmee zij voor de verkiezing op de kandidatenlijst wenst te worden vermeld.</p> <p>De vernietiging vindt plaats zodra de schrapping van de aanduiding van de politieke groepering onherroepelijk is geworden, aangezien de stukken en de daarin opgenomen persoonsgegevens daarna niet meer verwerkt hoeven te worden.</p> <p>De verklaring waarin een gemachtigde en plaatsvervangend gemachtigde worden aangewezen wordt tevens vernietigd wanneer zij wordt vervangen door een nieuwe verklaring.</p>
E	Artikel G 2 lid 9	<p>Deze wijziging regelt een nadere en gespecificeerde uitvoering van het in de AVG neergelegde beginsel dat persoonsgegevens niet langer bewaard worden dan noodzakelijk. Het gaat hier om de vernietiging van stukken die een politieke groepering overlegt voor het registreren van een aanduiding waarmee zij voor een verkiezing op de kandidatenlijst wenst te worden vermeld.</p> <p>Deze wijziging gaat over de verkiezing van de leden van de Provinciale Staten.</p>	<p>Het centraal stembureau voor verkiezing van de leden van de Provinciale Staten vernietigt stukken die een politieke groepering aan het stembureau overlegt voor het registreren van een aanduiding waarmee zij voor de verkiezing op de kandidatenlijst wenst te worden vermeld.</p> <p>De vernietiging vindt plaats zodra de schrapping van de aanduiding van de politieke groepering onherroepelijk is</p>

			<p>geworden, aangezien de stukken en de daarin opgenomen persoonsgegevens daarna niet meer verwerkt hoeven te worden.</p> <p>De verklaring waarin een gemachtigde en plaatsvervangend gemachtigde worden aangewezen wordt tevens vernietigd wanneer zij wordt vervangen door een nieuwe verklaring.</p>
F	Artikel G 2a lid 8	<p>Deze wijziging regelt een nadere en gespecificeerde uitvoering van het in de AVG neergelegde beginsel dat persoonsgegevens niet langer bewaard worden dan noodzakelijk. Het gaat hier om de vernietiging van stukken die een politieke groepering overlegt voor het registreren van een aanduiding waarmee zij voor een verkiezing op de kandidatenlijst wenst te worden vermeld.</p> <p>Deze wijziging gaat over de verkiezing van de leden van de Algemene Besturen van de waterschappen.</p>	<p>Het centraal stembureau voor verkiezing van de leden van het Algemeen Bestuur vernietigt stukken die een politieke groepering aan het stembureau overlegt voor het registreren van een aanduiding waarmee zij voor de verkiezing op de kandidatenlijst wenst te worden vermeld.</p> <p>De vernietiging vindt plaats zodra de schrapping van de aanduiding van de politieke groepering onherroepelijk is geworden, aangezien de stukken en de daarin opgenomen persoonsgegevens daarna niet meer verwerkt hoeven te worden.</p> <p>De verklaring waarin een gemachtigde en plaatsvervangend gemachtigde worden aangewezen wordt tevens vernietigd wanneer zij wordt vervangen door een nieuwe verklaring.</p>
G	Artikel G 3 lid 8	<p>Deze wijziging regelt een nadere en gespecificeerde uitvoering van het in de AVG neergelegde beginsel dat persoonsgegevens niet langer bewaard worden dan noodzakelijk. Het gaat hier om de vernietiging van stukken die een politieke groepering overlegt voor het registreren van een aanduiding waarmee zij voor een</p>	<p>Het centraal stembureau voor verkiezing van de leden van de gemeenteraad vernietigt stukken die een politieke groepering aan het stembureau overlegt voor het registreren van een aanduiding waarmee zij voor de verkiezing op de</p>

		<p>verkiezing op de kandidatenlijst wenst te worden vermeld.</p> <p>Deze wijziging gaat over de verkiezing van de leden van de gemeenteraden.</p>	<p>kandidatenlijst wenst te worden vermeld.</p> <p>De vernietiging vindt plaats zodra de schrapping van de aanduiding van de politieke groepering onherroepelijk is geworden, aangezien de stukken en de daarin opgenomen persoonsgegevens daarna niet meer verwerkt hoeven te worden.</p> <p>De verklaring waarin een gemachtigde en plaatsvervangend gemachtigde worden aangewezen wordt tevens vernietigd wanneer zij wordt vervangen door een nieuwe verklaring.</p>
H	Artikel H 16	<p>De artikelen 15 (recht van inzage), 16 (recht op rectificatie) en 18 (recht op beperking van de verwerking) van de AVG zijn niet van toepassing op verwerking van persoonsgegevens door het centraal stembureau bij of krachtens hoofdstuk H van de Kieswet over de inlevering van de kandidatenlijsten.</p> <p>De beperkingen in de Kieswet hebben tot gevolg dat er vanaf het moment van inlevering van de kandidatenlijst en de daarbij horende stukken bij het centraal stembureau, geen beroep kan worden gedaan op de rechten die zijn neergelegd in de artikelen 15, 16 en 18 van de AVG.</p>	Geen veranderingen.
I	Artikel I 19	<p>Deze wijziging breidt het aantal stukken uit dat moet worden vernietigd, omdat hierin persoonsgegevens zijn opgenomen.</p>	<p>Het centraal stembureau vernietigt de ingeleverde kandidatenlijsten en de daarbij horende stukken, met uitzondering van de overgelegde verklaringen van instemming, na de vaststelling van de uitslag.</p> <p>Het centraal stembureau maakt van de vernietiging proces-verbaal op.</p>
J	Artikel I 20	De artikelen 15, 16 en 18 van de	Geen veranderingen.

		AVG zijn niet van toepassing op verwerking van persoonsgegevens door het centraal stembureau bij of krachtens hoofdstuk I van de Kieswet over het onderzoek, de nummering en openbaarmaking van de kandidatenlijsten. Zie ook bij artikel H16.	
K	Artikel J 7	Artikel 18 (recht op beperking van de verwerking) van de AVG is niet van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens bij het verstrekken van een stempas.	Geen veranderingen.
L	Artikel J 7a leden 4 en 5	Deze wijziging gaat over de vernietiging van het register van ongeldige stempassen. Daarnaast zijn de artikelen 16 en 18 van de AVG zijn niet van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de registratie van ongeldige stempassen.	De burgemeester bewaart het register van ongeldige stempassen 3 maanden nadat over de toelating van de gekozenen is beslist. Daarna vernietigt hij deze onmiddellijk en maakt proces-verbaal van de vernietiging op.
M	Artikel J 9	De artikelen 15, 16 en 18 van de AVG zijn niet van toepassing op verwerking van persoonsgegevens bij of krachtens artikel J9 van de Kieswet over de bekendmaking van kandidatenlijsten aan de kiezers.	Geen veranderingen.
N	Artikel J 21	De artikelen 15, 16 en 18 van de AVG zijn niet van toepassing op verwerking van persoonsgegevens bij of krachtens artikel J21 van de Kieswet over de aanwezigheid van stembiljetten en processen-verbaal in de stembureaus.	Geen veranderingen.
O	Artikel J 25 lid 7	De artikelen 15, 16 en 18 van de AVG zijn niet van toepassing op verwerking van persoonsgegevens in het kader van de ingenomen stempassen voor een nieuwe stemming (herstemming).	Geen veranderingen.
P	Artikel J 35 lid 3	De artikelen 15, 16 en 18 van de AVG zijn niet van toepassing op verwerking van persoonsgegevens. Het gaat hier om de bezwaren van, in het stemlokaal aanwezige, kiezers over de stemming in het proces-verbaal.	Geen veranderingen.

Q	Artikel N 2 lid 1	De stembureaus moeten na afloop van de stemming ook het uittreksel van de ongeldige stempassen in een afzonderlijk pak stoppen (artikel N2 Kieswet).	De stembureaus doen na afloop van de stemming, het uittreksel van ongeldige stempassen in een pak, verzegelen dit en brengen het over naar de burgemeester (artikel N11, eerste lid, Kieswet). De burgemeester vernietigt de pakken 3 maanden nadat over de toelating van de gekozenen is beslist (artikel N12, derde lid, Kieswet).
R	Artikel N 22	De artikelen 15, 16 en 18 van de AVG zijn niet van toepassing op verwerking van persoonsgegevens bij of krachtens hoofdstuk N van de Kieswet over de stemopneming door het stembureau.	Geen veranderingen.
S	Artikel O 7	De artikelen 15, 16 en 18 van de AVG zijn niet van toepassing op verwerking van persoonsgegevens bij of krachtens hoofdstuk O van de Kieswet over de vaststelling van de verkiezingsuitslag.	Geen veranderingen.
T	Artikel P 27	De artikelen 15, 16 en 18 van de AVG zijn niet van toepassing op verwerking van persoonsgegevens bij of krachtens hoofdstuk P van de Kieswet over de vaststelling van de verkiezingsuitslag door het centraal stembureau.	Geen veranderingen.
U	Artikel Q 6 lid 3	<p>Deze wijziging regelt een nadere en gespecificeerde uitvoering van het in de AVG neergelegde beginsel dat persoonsgegevens niet langer bewaard worden dan noodzakelijk. Het gaat hier om de vernietiging van stukken die een politieke groepering overlegt voor het registreren van een aanduiding waarmee zij voor een verkiezing op de kandidatenlijst wenst te worden vermeld.</p> <p>Deze wijziging gaat over de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer.</p>	<p>Het centraal stembureau voor de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer vernietigt stukken die een politieke groepering aan het stembureau overlegt voor het registreren van een aanduiding waarmee zij voor de verkiezing op de kandidatenlijst wenst te worden vermeld.</p> <p>De vernietiging vindt plaats zodra de schrapping van de aanduiding van de politieke groepering onherroepelijk is geworden, aangezien de stukken en de daarin opgenomen persoonsgegevens daarna</p>

			<p>niet meer verwerkt hoeven te worden.</p> <p>De verklaring waarin een gemachtigde en plaatsvervangend gemachtigde worden aangewezen wordt tevens vernietigd wanneer zij wordt vervangen door een nieuwe verklaring.</p>
V	Artikel R 11	<p>De artikelen 15, 16 en 18 van de AVG zijn niet van toepassing op verwerking van persoonsgegevens door het centraal stembureau bij of krachtens hoofdstuk R van de Kieswet over de inlevering van de kandidatenlijsten.</p> <p>Zie ook bij artikel H16.</p>	Geen veranderingen.
W	Artikel S 15	<p>Deze wijziging gaat over de vernietiging van de ingeleverde kandidatenlijsten voor de Eerste Kamer verkiezingen.</p>	<p>Op grond van artikel S 15 van de Kieswet vernietigt het centraal stembureau voor de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer reeds de ingeleverde kandidatenlijsten en de verklaringen van ondersteuning nadat over de toelating van de gekozenen is beslist. Voortaan worden ook de overgelegde machtigingen om een (samengevoegde) aanduiding boven de kandidatenlijst te plaatsen en de kopieën van identiteitsbewijzen vernietigd.</p>
X	Artikel S 16	<p>De artikelen 15, 16 en 18 van de AVG zijn niet van toepassing op verwerking van persoonsgegevens door het centraal stembureau bij of krachtens hoofdstuk S van de Kieswet over het onderzoek, de nummering en de openbaarmaking van de kandidatenlijsten.</p>	Geen veranderingen.
Y	Artikel U 19	<p>De artikelen 15, 16 en 18 van de AVG zijn niet van toepassing op verwerking van persoonsgegevens bij of krachtens hoofdstuk U van de Kieswet over de vaststelling van de verkiezingsuitslag door het</p>	Geen veranderingen.

		centraal stembureau.	
Z	Artikel V 7 lid 1	De artikelen 15, 16 en 18 van de AVG zijn niet van toepassing op verwerking van persoonsgegevens voor zover sprake is van verwerking van persoonsgegevens als gevolg van een nieuwe stemming (herstemming).	Geen veranderingen.
AA	Artikel Y 17a	Met de wijziging van artikel I 19 door de AAVG is een regeling getroffen voor de vernietiging van de bij de kandidatenlijst behorende bescheiden. Bij de kandidaatstelling voor Europese Parlementsverkiezingen moet iedere kandidaat een schriftelijke verklaring overleggen, waarin hij verklaart dat hij zich niet ook in een andere lidstaat kandidaat stelt. Artikel Y 17a regelt dat ook deze stukken vernietigd worden door het centraal stembureau.	Het centraal stembureau (Kiesraad) vernietigt de schriftelijke verklaring waarin de kandidaat voor de verkiezing van het Europees Parlement verklaart dat hij zich niet ook in een andere lidstaat kandidaat stelt.
AB	Artikel Ya 3a	De bepaling in de Kieswet dat een registratie van een ingezetene in het register gewijzigd kan worden indien de persoon niet op de juiste wijze is geregistreerd, komt te vervallen (artikel D6, eerste lid, onderdeel a, van de Kieswet). De reden hiervoor is de overlap met het recht op rectificatie (artikel 16 van de AVG). Omdat de reikwijdte van de AVG zich niet uitstrekt tot de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, is van belang dat deze bepaling behouden blijft ten aanzien van ingezetenen van deze openbare lichamen. Artikel Ya 3a regelt dit.	Geen veranderingen.
AC	Aanpassing opschrift hoofdstuk Z		Geen veranderingen.
AD	Artikel Z 11a	De Autoriteit persoonsgegevens houdt toezicht op de verwerking van persoonsgegevens bij of krachtens de Kieswet. Om een samenloop van het toezicht door de Autoriteit Persoonsgegevens en het interbestuurlijk toezicht op het college van B&W en op de burgemeester te voorkomen, blijven de bevoegdheden van de provincie en de Kroon tot resp. indeplaatsstelling en schorsing en	De Autoriteit persoonsgegevens houdt toezicht op de verwerking van persoonsgegevens bij of krachtens de Kieswet De bevoegdheden van de provincie en de Kroon tot resp. indeplaatsstelling en schorsing en vernietiging blijven buiten toepassing bij verwerking van

		vernietiging buiten toepassing bij verwerking van persoonsgegevens in het kader van de Kieswet.	persoonsgegevens in het kader van de Kieswet.
AD	Artikel Z 11b	Ten behoeve van de rechtsbescherming worden beslissingen van bestuursorganen (bijvoorbeeld het college, de burgemeester, de Kiesraad) die betrekking hebben op de AVG-rechten van burgers worden gelijkgesteld aan een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht en kunnen ter toetsing aan de rechter worden voorgelegd.	Geen veranderingen.

Onderdeel van het Aanpassingsbesluit AVG en Uitvoeringswet AVG	Aanpassing Kiesbesluit	Inhoud aanpassing	Gevolgen voor de uitvoeringspraktijk
Artikel 2.5	D9	<p>Het college van burgemeester en wethouders van 's-Gravenhage beslist binnen zeven dagen na ontvangst van de aanvraag tot (wijziging van een) registratie in de permanente registratie voor niet-ingezetenen. Met deze wijziging is dit artikel aangepast aan artikel D 7 van de Kieswet.</p> <p>De termijn van artikel D9 van het Kiesbesluit is strikter dan de termijn die voortvloeit uit artikel 12, derde lid van de AVG. Reden hiervoor is dat een kiezer zo spoedig mogelijk duidelijkheid krijgt over zijn verzoek.</p> <p>Dezelfde beslistermijn geldt voor het college van burgemeester en wethouders voor het nemen van een beslissing op een aanvraag van niet-Nederlandse ingezetenen die kiesgerechtigd zijn voor de</p>	Geen veranderingen

		gemeenteraadsverkiezingen, waterschapsverkiezingen of de verkiezingen voor het Europees Parlement, maar die op grond van artikel 2.6 van de Wet basisregistratie personen niet in de basisregistratie personen zijn opgenomen.	
--	--	--	--